

EVERFUEL GREENSTAT PRODUCTION 1 AS

c/o Greenstat Torvgaten 7
4836 ARENDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon

Liudmila Pechinkina, 37 01 78 47

Tillatelse etter forurensningsloven til utfylling i sjø ved Kjeholmen i Kristiansand kommune

Statsforvalteren i Agder gir Everfuel Greenstat Production 1 AS tillatelse til utfylling i sjø ved Kjeholmen i Kristiansand kommune. Tillatelsen er gitt på visse vilkår etter forurensningsloven § 11.

Vi fatter samtidig vedtak om saksbehandlingsgebyr.

Vedtakene kan påklages innen tre uker.

Vi viser til søknad av 13.02.2023 og øvrig kommunikasjon i saken. Videre viser vi til følgende dokumenter:

- «Sjøbunnsundersøkelser ved Kjeholmen», rapport av 27.01.2023, Dagfin Skaar AS
- «Prøvetaking Elkem 2023 utført av Skaar AS», vedlegg 6, udatert, Dagfin Skaar AS
- «Elkem Fiskå – kartlegging av marint naturmangfold», notat av 05.05.2023, Ecofact AS
- «G-not-001-rev01, Utfylling Elkem. Geoteknisk vurderingsnotat for områdestabilitet og sjøfylling», notat av 10.05.2023, Dagfin Skaar AS

Vi beklager lang saksbehandlingstid.

1 Vedtak

1.1 Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren i Agder gir Everfuel Greenstat Production 1 AS tillatelse til utfylling av inntil 12 000 m³ masser i sjø ved Kjeholmen, gnr./bnr. 14/13 i Kristiansand kommune. Vilkårene til tillatelsen følger vedlagt.

Vedtaket er hjemlet i forurensningsloven § 11, jf. § 16.

1.2 Vedtak om saksbehandlingsgebyr

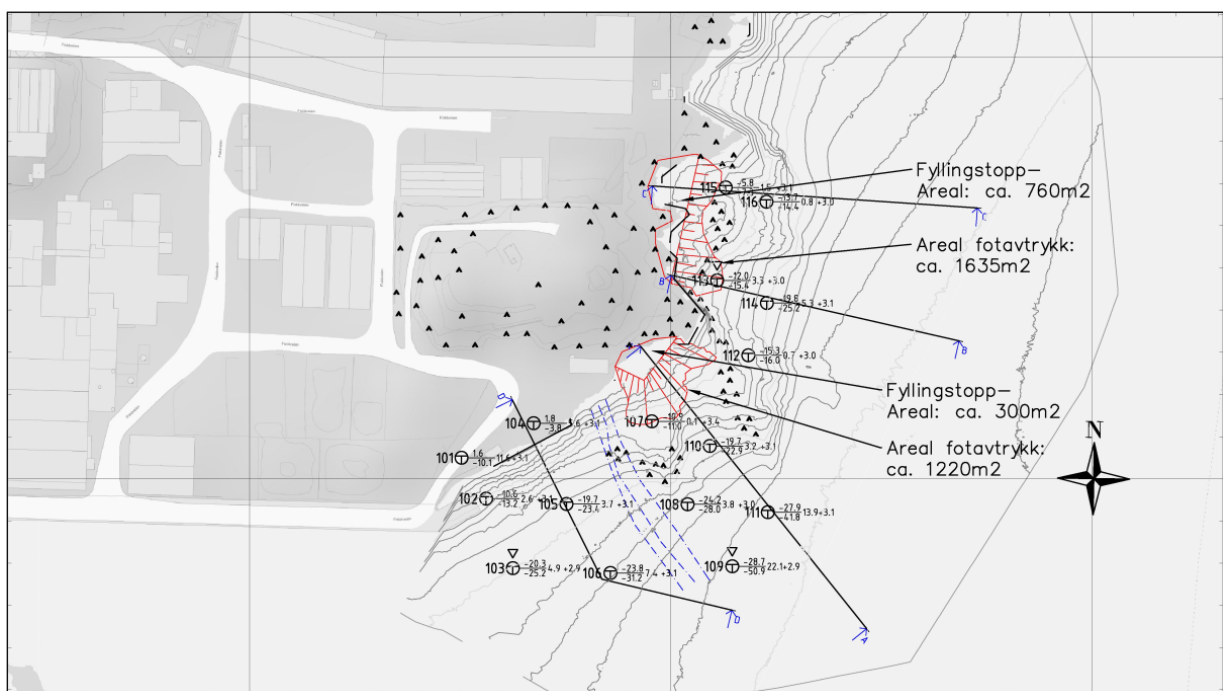
Everfuel Green Production 1 AS skal betale et gebyr for Statsforvalterens saksbehandling, jf. varsel om gebyr i brev av 14.03.2023. Gebyret fastsettes til kr 37 400,- (sats 7).

Vedtaket om gebyr er gjort etter forurensningsforskriften § 39-4. Miljødirektoratet vil ettersende faktura med innbetalingsblankett. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

2 Kort om bakgrunnen for saken

Statsforvalteren fikk den 13.02.2023 søknad fra Dagfin Skaar AS på vegne av Everfuel Greenstat Production 1 AS om utfylling av masser i sjø ved Kjøholmen, gnr./bnr. 14/2 og 14/13 i Kristiansand kommune. I den opprinnelige søknaden ble det beregnet at størrelsen på utfyllingen ville være ca. 100 000 m³ og berørt sjøbunnsareal ville være ca. 8 500 m². I e-post av 10.05.2023 opplyste Dagfin Skaar AS at de hadde gjort nye beregninger etter geologiske forundersøkelser og avklaringer med Elkem AS og Rec Solar Norway AS. Den endrede søknaden gjelder utfylling av inntil 12 000 m³ anbrakte masser over et sjøbunnsareal på ca. 2 900 m², jf. figur 1. Fyllingstoppen skal være ved kote +3.

Figur 1 Utklipp fra geoteknisk notat av 10.05.2023 som viser utfyllingens utstrekning i sjø.

Formålet med tiltaket er å tilrettelegge for hydrogenproduksjonsanlegg, og utfylling i sjø skal ifølge søknaden klargjøre for ny mulig kaifront. Det planlegges å sprengne en fjellknaus på tilgrensende eiendom gnr./bnr. 14/13 og bruke utsprengte masser til utfyllingen. Den omsøkte utfyllingen i sjø er planlagt gjennomført enten fra land eller lektre.

2.1 Øvrige opplysninger

Sedimentundersøkelser og geotekniske vurderinger

Det ble i forbindelse med den omsøkte utfyllingen gjennomført sedimentundersøkelser og skanning av sjøbunnen i tiltaksområdet i januar 2023.¹ Sedimentundersøkelsen viser at sjøbunnen i deler av området består av løse muddermasser. Mot øst er det fast bunn (fjell). Ved den nordlige delen av tiltaksområdet er det grunt, med både fjell og lys skjellsand i sjøbunnen. En del av den sørlige delen av tiltaksområdet ligger innenfor et tidligere utfylt areal.

¹ Kartleggingen hadde blitt gjennomført før tiltakets omfang ble nedjustert.

Ifølge resultatene av sedimentprøvene er sedimentene å anse som svært forurensede. I henhold til gjeldende klassifisering av forurensningsgraden i sediment² tilsvarer konsentrasjonene av flere polysykliske aromatiske hydrokarbonforbindelser, bl.a. antracen, fluoranten og pyren, summen av PAH (PAH16) og tributyltinn tilstandsklasse V (svært dårlig). I det sørlige området ble det i tillegg målt forhøyede konsentrasjoner av metallene arsen, nikkel, zink og kobber tilsvarende for arsen og sink tilstandsklasse III (moderat), for nikkel tilstandsklasse IV (dårlig) og for kobber tilstandsklasse V (svært dårlig). Kornfordelingsanalysen (sedimentenes sammensetning) viser at sedimentene består av en stor andel fine partikler (silt og leire), ca. 32% i den nordlige delen av tiltaksområdet og ca. 51 % i den sørlige delen av tiltaksområdet.

Dagfin Skaar AS vurderer områdestabiliteten til å være tilfredsstillende, jf. notat av 10.05.2023. I samme notat påpeker de at det kan være behov å sprengne sjøbunn og mudre/fortrengne sediment i deler av tiltaksområdet der fyllingsfoten vil ligge. I e-post av 02.08.2023 opplyser Dagfin Skaar AS at endelig utforming av utfyllingen vil bli avklart i geoteknisk detaljprosjektering, men at prosjektet planlegger for å ikke ha sprengning eller mudring av sediment. De understreker at naturlig fortrenkning av løse masser på bunnen vil forekomme som en del av selve utfyllingen med sprengstein.

Kartlegging av marint naturmangfold

Våren 2023 gjennomførte Ecofact AS kartlegging av marint naturmangfold i tiltaksområdet.³ I det nordlige området er det registrert en forekomst av tareskog, dominert av sukkertare, samt et belte med fingertare og sagtang nærmere land. Det er også registrert små forekomster av skjellsand. I den sørlige delen av tiltaksområdet er det registrert spredte forekomster av sekkedyr og dødmannshånd, mens ettårige brunalger er observert over tidligere utfylt areal. Øst for fyllingen er det registrert sandforekomster, og mudderbunn forekommer fra ca. 20 m og dypere.

Ecofact AS konkluderer i notatet sitt av 05.05.2023 med at kartleggingen ikke har avdekket naturtyper eller rødlistearter som gir grunnlag for verdivurdering etter gjeldende metodikk, men at området likevel har verdi for trivielle arter.

Tidligere gjennomførte tiltak i sediment i Kristiansandsfjorden og oppryddingstiltak

Det er gjennomført mange utfyllingstiltak flere steder i Kristiansandsfjorden. Det er bl.a. fylt ut masser i sjø både nordvest, nord og sørvest for Kjøholmen. Ved Lumber som ligger noe sør for Kjøholmen, er det også fylt ut masser i sjø. Store utfyllingsprosjekter er gjennomført ved eksisterende havneområde innerst i fjorden, bl.a. i forbindelse med veibygging.

Utslipp fra industri og avløp har over tid bidratt til at miljøgifter har havnet i Kristiansandsfjorden. I 2003-2010 ble en rekke områder i indre del av Kristiansandsfjorden ryddet opp. I dag pågår det overvåking av fjorden etter oppryddingstiltakene samtidig med videre arbeid med å redusere nye utslipp til sjø.⁴

Planstatus

Tiltaksområdet ligger innenfor området omfattet av reguleringsplanen Fiskå industriområde, Kjøholmen, planid 4204_1203, vedtatt 25.04.2012. Kristiansand kommune har vurdert at tiltaket er i tråd med planen, jf. brev av 25.04.2023 og 22.05.2023.

² Miljødirektoratets veileder M-608 | 2016 «Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota – revidert 30.10.2020».

³ Kartleggingen hadde blitt gjennomført før tiltakets omfang ble nedjustert.

⁴ [Kristiansandsfjorden - sjøbunn - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](https://www.miljodirektoratet.no)

2.2 Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven

Når Statsforvalteren vurderer om tillatelse til tiltak som representerer en fare for spredning av forurensning, skal gis, og eventuelt på hvilke vilkår, skal vi legge vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltakene sammenholdt med fordeler og ulemper tiltakene for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. I vurderingen vil vi særlig ta i betraktning i hvilken grad de omsøkte tiltakene er akseptable sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om bl.a. kunnskapsgrunnlag, føre-var-tilnærming og samlet belastning legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer beslutninger som berører naturmangfold.

Vannforskriften

Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2027 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriften § 9 eller § 10.

2.3 FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

FNs bærekraftsmål ble vedtatt høsten 2015 og består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. De handler om å oppnå bærekraftig utvikling langs tre dimensjoner: økonomisk, sosialt og miljømessig.

Norge er forpliktet til å jobbe for at verden når målene innen 2030. Regjeringens plan for å nå bærekraftsmålene i Norge er lagt frem i Meld. St. 40 (2020-2021) «Mål med mening».

3 Statsforvalterens vurdering og begrunnelse

De viktigste konsekvensene av utfylling i sjø er midlertid forringelse av vannkvalitet i form av nedslamming, spredning av partikler fra sedimenter og utfyllingsmasser samt endring av habitatet til vannlevende organismer. Dersom tiltak gjennomføres i et område med forurenset sediment, kan også forurensning spres under tiltaksgjennomføring. I tillegg kan støy under arbeidene ha negativ påvirkning på dyr og redusere verdien av rekreasjon og friluftsliv. Statsforvalteren har vurdert disse momentene i det som følger.

3.1 Naturverdier i tiltaksområdet

Like øst for tiltaksområdet er det registrert et gytefelt for torsk, Bragdøya NV, jf. Fiskeridirektoratets kartløsning Yggdrasil. Gytefeltet er klassifisert som lokalt viktig. I Naturbase er det registrert flere lokalt viktige og regionalt viktige ålegrasforekomster i nærheten av gytefeltet. Ifølge Artskart er det i tillegg gjort observasjoner av flere fuglearter oppført på norsk rødliste i nærheten av tiltaksområdet, bl.a. makrellterne (sterkt truet), gråmåke (sårbar), fiskemåke (sårbar), ærfugl (sårbar), lomvi (kritisk truet), alke (sårbar) og storskarv (nær truet). Vi viser for øvrig til avsnittet om kartlegging av naturmangfold i pkt. 2.1 ovenfor.

3.2 Forurensningsfare ved tiltaksgjennomføring

Som nevnt i pkt. 2.1 ovenfor er sedimentene i tiltaksområdet svært forurensede og består av stor andel små partikler. Siden mange miljøgifter binder seg til små partikler, vurderer vi at det er en betydelig fare for oppvirvling av forurensede sedimentpartikler under gjennomføring av tiltaket. For å hindre at oppvirvlede partikler spres i vannmassene utenfor tiltaksområdet og potensielt blir mer biotilgjengelige for vannorganismer stiller vi vilkår om avbøtende tiltak i forkant av utfylling med sprengstein, jf. vilkår 3. Hvis det er stabilitetsmessig akseptabelt, kan det f.eks. legges ut en sandpute eller fiberduk for å dekke til sjøbunnen. Vi presiserer at dette vilkåret gjelder i de delene av tiltaksområdet der sjøbunnen består av sediment (løse masser). Videre stiller vi vilkår om bruk av siltgardin eller andre spredningsbegrensende tiltak med tilsvarende effekt under tiltaksgjennomføring, jf. vilkår 4. Dersom tiltaket skal gjennomføres fra lekter, kan det være hensiktsmessig å feste siltgarden på lekteren. For å kontrollere at siltgarden fungerer etter formålet stiller vi vilkår om turbiditetsmålinger, jf. vilkår 5. Arbeidene skal for øvrig utføres på en måte som gir minst mulig oppvirvling og spredning av forurenset sediment.

Vi vurderer at de ovennevnte vilkårene ikke er urimelige. For det første mener vi at det er viktig å ta hensyn til gytefeltet for torsk som ligger like ved tiltaksområdet, jf. pkt. 3.1 ovenfor. Selv om gytefeltet bare er klassifisert som lokalt viktig, vurderer vi at det er svært viktig å begrense negative konsekvenser av den omsøkte utfyllingen for kysttorsk fordi torskebestanden har gått kraftig ned de siste årene, jf. uttalelse fra Fiskeridirektoratet i pkt. 4. I tillegg er det etter vårt syn viktig å hindre spredning av forurensning i Kristiansandsfjorden siden det tidligere er gjennomført opprydningstiltak og fortsatt pågår arbeid med å stanse tilførsel av forurenset utslipp til vann, jf. pkt. 2.1 ovenfor.

Utfyllingsmasser

Utfyllingsmasser er en potensiell forurensningskilde. I det aktuelle tilfellet planlegger tiltakshaver å benytte stein sprengt ut på eiendommen tilgrensende tiltaksområdet. Sprengstein kan inneholde finstoff fra sprengningsarbeid som kan føre til nedslamming av nærliggende områder. Mengde sprengstoff og sprengningsteknikk har betydning for dannelse av finstoff. Finstoffmengde er bl.a. ofte større ved tunnelsprengning der det benyttes mye sprengstoff. Ettersom tiltaket er relativt stort, vurderer vi at den totale mengden finstoff kan være stor, og at det er sannsynlig at utfyllingsarbeidene kan føre til spredning av partikler fra sprengstein. Siltgardin som vi stiller krav om, jf. avsnittet ovenfor, vil etter vår vurdering hindre at finmaterialet fra sprengsteinmassene spres utenfor tiltaksområdet.

Vi stiller også vilkår om at det ikke skal brukes stein fra bergarter hvor frigjøring av nåleformede partikler er sannsynlig, jf. vilkår 2. Vi begrunner dette med at spisse/nåleformede partikler kan føre til mekaniske skader på vannlevende organismer, særlig på gjellelev hos fisk og filtrerende bunndyr og dyreplankton. Det skal heller ikke brukes stein med fare for innhold av syredannende bergarter.

Sprengstein kan inneholde rester av nitrogenforbindelser fra sprengning, noe som kan føre til utlekking av nitrogen. Tilførsel av nitrogen kan gi eutrofieringseffekter (økt mengde av planteplankton og alger). I det aktuelle tilfellet vurderer vi at selv relativt stor mengde sprengstein ikke vil føre til overgjødning siden konsentrasjonen av nitrogenforbindelse forventes å fortynnes raskt. Eventuell basisk avrenning vil ikke ha nevneverdig påvirkning på pH i vann grunnet sjøvannets store bufferevne.

En annen problemstilling knyttet til bruk av sprengstein til utfylling i sjø er plast i utfyllingsmasser. Plast brytes i liten grad ned i det marine miljøet, men fragmenteres over tid til små partikler. Vannlevende organismer og fugler kan forveksle plast med mat og få små plastpartikler i seg. Det er derfor viktig at sprengstein som fylles ut i sjø, inneholder minst mulig plast. Vi stiller vilkår om mottakskontroll for plast og fjerning av synlig plast før utfylling, jf. vilkår 2. Tiltakshaver skal i tillegg iverksette tiltak for å hindre spredning av plast etter utfylling. Dette er i samsvar med Miljødirektoratet sine anbefalinger om mulig tiltak for å redusere plast i faktaark M-1085 | 2018 «Problemer med plast ved utfylling av sprengstein i sjø».

Utfyllingens betydning for strømforhold og vannutskifting

Grunnet tiltaksområdets beliggenhet, bl.a. at det ikke er terskler eller forhøyninger mot de dypere områdene i Kristiansandsfjorden, jf. Ecofact AS sitt notat av 05.05.2023, vurderer vi at den omsøkte utfyllingen ikke vil påvirke strømforholdene i vannforekomsten eller ha innvirkning på vannutskifting.

Støy

Anleggsarbeidene kan generere en del støy, både over og under vannoverflaten. Dette kan virke forstyrrende for fuglelivet og vannlevende organismer, samt redusere verdien av rekreasjon og friluftsliv. Støy og aktivitet under anleggsarbeidet kan føre til at fisk og fugl sannsynligvis vil trekke seg midlertidig unna anleggsområdet mens støyende arbeid pågår, men det vil trolig normalisere seg i løpet av kort tid. Nærmeste boliger ligger ca. 175-200 m fra tiltaksområdet, men det er kjent at støy kan bære langt, avhengig av vindretning og terreng.

Ettersom området er eksponert for støy som følge av bl.a. industri- og havneaktivitet, vurderer vi at støybidraget fra tiltaksgjennomføring vil være begrenset. Vi stiller likevel vilkår om at støybidraget fra tiltaksgjennomføringen ikke skal overskride støygrenser anbefalt for bygge- og anleggsvirksomhet i Klima- og miljødepartementets retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2021), jf. vilkår 8.

3.3 Tidsperiode for gjennomføring av utfyllingen

En hovedregel er at tiltak i sjø ikke tillates i perioden fra 15. mai til 15. september av hensyn til plante- og dyreliv, friluftsliv og rekreasjon. I denne perioden er også den biologiske produksjonen i vannmassene stor, og det er ikke ønskelig med negativ påvirkning av vannmassene. I enkelte tilfeller kan det være aktuelt å ytterligere innskrenke tidsperioden.

I det aktuelle tilfellet fraviker vi ikke hovedregelen. I tillegg vurderer vi at det er viktig å ta hensyn til torsk og da særlig til gyteperioden, jf. Fiskeridirektoratets uttalelse i pkt. 4 under. Slik vi oppfatter det, planlegger tiltakshaver at arbeidene er ferdige innen 1. februar 20. jf. tiltakshaver sine kommentarer til Fiskeridirektoratets uttalelse i pkt. 4.1 under. I samsvar med det ovennevnte stiller vi vilkår om at tiltaket ikke skal gjennomføres mellom 1. februar og 15. september, jf. vilkår 16.

3.4 Naturmangfoldloven

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet, skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger, jf. naturmangfoldloven § 8. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Statsforvalteren har bl.a. lagt følgende databaser til grunn for vurderingen: Naturbase, Artskart, Yggdrasil og Vannnett. Vi har også lagt til grunn Ecofact AS sin rapport om marint naturmangfold utarbeidet i

forbindelse med det omsøkte tiltaket. Ut fra det ovennevnte vurderer vi at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig.

Når det gjelder effekter av påvirkningen, er miljøkonsekvenser av utfylling godt kjent gjennom erfaringer fra lignende tiltak. Det finnes også omfattende forskning på effekter av miljøgifter på det akvatiske miljø. På bakgrunn av dette legger vi mindre vekt på føre-var-prinsippet som skal legges til grunn for håndtering av usikkerhet knyttet til et tiltaks miljøkonsekvenser, jf. naturmangfoldloven § 9.

Tiltakets påvirkning på økosystemet skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning. Den omsøkte utfyllingen er et mellomstort engangstiltak, men som nevnt i pkt. 2.1, er det gjennomført flere utfyllingstiltak i samme område. Forutsatt at tiltaket gjennomføres i henhold til vilkårene stilt i tillatelsen, vurderer vi likevel at det ikke er sannsynlig at tiltaket vil føre til uakseptabel skade på naturmangfoldet. Vi forventer at tiltaket kan medføre kortvarig forringelse av vannmassene lokalt.

Ifølge naturmangfoldloven § 11 skal tiltakshaver dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Vilkår om siltgardin, turbiditetsmålinger og innskrenket tidsperiode for gjennomføring av tiltaket er eksempler på dette. Videre sier naturmangfoldloven § 12 at for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. Det må benyttes den teknologien som gir minst miljøbelastning, jf. vilkår 13 («Best Available Technology»).

3.5 Vannforskriften

Tiltaksområdet ligger i vannforekomsten Kristiansandsfjorden – indre havn, registrert med ID 01300010302-2-C i portalen Vann-nett. Vannforekomsten har moderat økologisk tilstand og dårlig kjemisk tilstand per 02.08.2023. Fristen for at vannforekomsten når miljømålet er utsatt til 2033.

Siden den omsøkte utfyllingen er et engangstiltak av begrenset omfang, vurderer vi at det er rimelig å anta at utfyllingen ikke vil forringe miljøtilstanden i vannforekomsten i nevneverdig grad eller ha innvirkning på hvorvidt den når miljømålet eller ikke, jf. vannforskriften § 4. Vannforskriften § 12 kommer derfor ikke til anvendelse i det konkrete tilfellet.

3.6 Konklusjon

Den omsøkte utfyllingen er et engangstiltak og har begrenset varighet og omfang. Statsforvalteren finner grunnlag for å kunne gi tillatelse til tiltaket på vilkår. Vilkårene er stilt for å minimere negative konsekvenser av tiltaket. Forutsatt at tiltaket gjennomføres i henhold til vilkårene, mener vi at tiltaket ikke vil føre til uakseptable miljøpåvirkninger for naturmangfoldet og forringelse av vannforekomsten. I denne sammenheng viser vi særlig til vilkår om avbøtende tiltak under tiltaksgjennomføring og innskrenket tidsperiode for tiltaksgjennomføring. Vilkårene er etter vår vurdering ikke urimelige og er i samsvar både med naturmangfoldlovens prinsipper og FNs bærekraftsmål 14 Livet i havet.

4 Saksgang

Statsforvalteren sendte den 14.03.2023 søknaden på høring til berørte parter og aktuelle myndigheter. Vi har oppsummert uttalelsene som er kommet inn, under. Vi bemerker at uttalelsene

gjelder den opprinnelige søknaden om utfylling av ca. 100 000 m³ masser i sjø, og at det er kommet inn supplerende opplysninger i saken etter høringen, bl.a. resultater av kartlegging av marint naturmangfold.

Norsk maritimt museum (NMM), 15.03.2023:

NMM anser tiltaksområdet for å ha lavt potensial for kulturminner under vann som er vernet eller fredet iht. kulturminneloven, og har ingen anmerkninger til tiltaket.

Agder fylkeskommune, 15.03.2023:

Agder fylkeskommune kommenterer at på toppen av fjellet som skal brukes som fyllmasser, er det et kjent krigsminne fra andre verdenskrig, men presiserer at kulturminnet ikke har noe formelt vern etter kulturminneloven. Videre opplyser de at det kan være rester av bunkers som opprinnelig bestod av armert betong. De er usikre på om slike masser kan brukes til utfylling i sjø.

Elkem ASA, 15.03.2023:

Elkem ASA skriver at de forutsetter at tiltaket ikke påfører skader på eksisterende inntaks- og utløpsrør.

Kystverket, 21.03.2023:

Kystverket gjør oppmerksom på at tiltak i sjø kan være søknadspliktige etter havne- og farvannsloven § 14, og har ellers ingen vesentlige merknader til Statsforvalterens behandling av søknaden.

Foreningen Vågsbygd vel, 13.04.2023:

Foreningen er bekymret for at det ikke er foretatt en overordnet konsekvensanalyse av belastningen som alle utfyllingene (gjennomførte og planlagte) påfører miljøet i det aktuelle sjøområdet. Videre vil de påpeke at det er et gyteområde for torsk og at hele området i Kjosbukta er definert som viktig for naturmangfold i Kristiansand kommune sitt temakart for fiskeri. De mener at det derfor er flere sårbare områder som kan bli påvirket av utfyllinger, men at man ikke vet i hvilken grad de blir påvirket siden en overordnet konsekvensanalyse ikke foreligger.

Fiskeridirektoratet, 14.04.2023:

Fiskeridirektoratet skriver at det like utenfor tiltaksområdet er registrert et gytefelt for kysttorsk. Gytefeltet er verifisert flere ganger. Videre skriver de at det er flere mulige oppvekstområder for torsk i nærheten siden det er registrert flere ålegrassamfunn i nærheten av gytefeltet. Det kan videre utøves et generelt yrkes- og fritidsfiske i det nære farvannet.

Når det gjelder bestanden av kysttorsk i Sør-Norge, har den blitt redusert gjennom mange år. Det er en prioritert oppgave for direktoratet å ta vare på gytefelt og beskytte dem mot tiltak som kan medføre negative effekter for gyting og for egg og larver i vannmassene etter gyting. De er usikre om og hvordan finpartikler og eventuelt slam kan spres og fordeles i gytefeltet, men påpeker at det er viktig å sikre at gytefeltet og verdien av dette ikke forringes. De konkluderer med at ved utfylling i sjø må det tas hensyn til eventuell påvirkning og/eller negative effekter på gytefeltet og tidlige livsstadier for torsk. Hovedaktiviteten for gytingen er fra februar til april, men det kan være larver som bunnsløp helt til frem til midten av juni. De ber om at man unngår arbeider i perioden februar-april samt i larveperioden ut juni.

4.1 Tiltakshavers kommentarer til uttalelsene

Statsforvalteren oversendte den 20.04.2023 de innkomne uttalelsene til tiltakshaver for eventuelle kommentarer og fikk den 10.05.2023 oversendt Everfuel Greenstat Production 1 AS sine kommentarer.

Kommentarer til uttalelsen fra Agder fylkeskommune:

Tiltakshaver kommenterer at det blir utarbeidet en tiltaksplan for håndtering av masser fra Kjeholmen og at kun rene steinmasser vil bli brukt til utfylling.

Kommentarer til uttalelsen fra Kystverket:

Tiltakshaver skriver at det vil bli søkt om tiltaket etter havne- og farvannsloven.

Kommentarer til uttalelsen fra Foreningen Vågsbygd vel:

Tiltakshaver skriver at tiltaket er i henhold til vedtatt reguleringsplanen og ikke bør utløse en konsekvensutredning for hele Vågsbygd.

Kommentarer til uttalelsen fra Fiskeridirektoratet:

Tiltakshaver skriver at det kun vil bli brukt rene masser til utfylling. Videre skriver de at de planlegger å bruke siltgardin og ev. boblegardin i de dypere områdene for å hindre partikkelspredning. De presiserer at store deler av tiltaksområdet består av fast sjøbunn, ikke sediment, noe som innebærer begrenset partikkeloppvirvling. Til slutt kommenterer tiltakshaver at etter planen vil arbeidene i sjø skje i perioden 15. september 2023 – 15. januar 2024.

Tiltakshaver tar øvrige uttalelser til orientering.

5 Endring og omgjøring

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endringen ønskes gjennomført.

Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake med hjemmel i forurensningsloven § 18.

6 Ansvarsforhold og behandling av andre myndigheter

Dette vedtaket er gjort med bakgrunn i det vi i dag vet om området. Tiltakshaver, Everfuel Green Production 1 AS, er ansvarlig for at tiltakene gjennomføres i henhold til vilkårene i tillatelsen. Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver fra ansvaret for innhenting av tillatelse etter annet lovverk eller fra berørte grunneiere og rettighetshavere m.m. Tiltakshaver er selv ansvarlig når det gjelder andre brukerinteresser som kan bli berørt. Vi forutsetter at eventuelle privatrettslige forhold er avgjort før tiltakene finner sted.

Brudd på vilkår i en tillatelse kan medføre straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

Vi minner for øvrig om meldeplikt til NMM ved eventuelle funn av kulturminner under anleggsarbeidet.

7 Klagerett

Everfuel Green Production 1 AS og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtakene. En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken, komme fram.

Klagefristen er tre uker fra dette brevet ble mottatt. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren.

Med hilsen

Veronica Skjævestad (e.f.)
faggrupeleder forurensning

Liudmila Pechinkina
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 M-1085|2018 Problemer med plast ved utfylling av sprengstein i sjø

Kopi til:

DAGFIN SKAAR AS	Postboks 2523	4678	KRISTIANSAND S
Kristiansand kommune	Postboks 4	4685	NODELAND
Norsk Maritimt museum	Postboks 720 Skøyen	0214	OSLO
Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Kystverket	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Naturvernforbundet i Agder	Postboks 718	4666	KRISTIANSAND S
ELKEM ASA	Postboks 334 Skøyen	0213	OSLO
FORENINGEN VÅGSBYGD VEL	c/o Hans Petter Mjølund Kartheia 69A	4626	KRISTIANSAND S
JEKMO AS	Lumber brygge 38	4621	KRISTIANSAND S
REC SOLAR NORWAY AS	Postboks 8040 Vaagsbygd	4675	KRISTIANSAND S

Vilkår til tillatelsen

1. Det kan fylles ut inntil 12 000 m³ masser i sjø ved gnr./bnr. 14/13 i Kristiansand kommune. Arealet som blir berørt av utfyllingen, må ikke overskride areal vist på situasjonsplan på s. 15 i «Geoteknisk vurderingsnotat for områdestabilitet og sjøfylling» av 10.05.2023.

Mengder og tidspunkt for utfylling av masser samt utfyllingssted skal loggføres og rapporteres, jf. vilkår 15.

2. Tiltakshaver skal vurdere utfyllingsmassenes egnethet mht. innhold av helse- og miljøfarlige stoffer og potensiale for forringelse av vannmiljøet. Sprengstein som kan eller vil medføre nevneverdige skader eller ulemper for vannmiljøet, skal ikke benyttes. Det skal heller ikke brukes stein fra bergarter hvor frigjøring av nåleformede partikler er sannsynlig, eller stein med fare for innhold av sulfidholdige bergarter.

Tennledninger, plastikk og annet ikke naturlig materiale skal så langt det praktisk lar seg gjøre, fjernes før utfyllingen. Fjernet avfall skal leveres til lovlig avfallsanlegg.

Det skal etableres mottakskontroll for plast på utfyllingsstedet og iverksettes tiltak for å hindre spredning av plast etter utfylling. Dette skal dokumenteres i sluttrapport, jf. vilkår 15.

3. I de delene av tiltaksområdet der sjøbunnen består av sediment (løse masser) skal det i forkant av utfylling gjennomføres avbøtende tiltak, f.eks. utlegging av sandpute eller fiberduk, for å hindre spredning av forurensede partikler. Statsforvalteren skal få oversendt beskrivelse av valgt(e) tiltak sammen med oppstartsmelding, jf. vilkår 12.

4. Siltgardin eller andre spredningsbegrensende tiltak med tilsvarende effekt skal benyttes under alle arbeidene i sjø. Siltgarden skal så langt det er mulig omslutte hele tiltaksområdet/hele vannsøylen, og kontrolleres for funksjon. Siltgarden må ikke fjernes før arbeidene er avsluttet.

Etter at arbeidene er avsluttet, skal siltgarden bringes til lovlig avfallsanlegg. Fjerningen må gjennomføres slik at partikler som har festet seg til garden under arbeidene, ikke raser av og spres i vannmassene.

Dersom tiltakshaver velger et annet spredningsbegrensende tiltak, skal dette avklares med Statsforvalteren før oppstart av arbeidene.

5. Det skal utføres kontinuerlig måling av turbiditet under anleggsarbeidene. Målingene skal være representative for påvirkningen av tiltaket. Alle målinger skal loggføres. Det skal minimum etableres én referansestasjon i området som ikke er påvirket av arbeidene. Turbiditet skal måles ved alle stasjoner samtidig.

Grenseverdien settes til referanseverdi pluss 10 NTU. Tid mellom hver avlesing skal ikke være over 10 minutt. Arbeidene skal stanses ved overskridelse av grenseverdien utover en periode på 20 minutter, nødvendige tiltak iverksettes og Statsforvalteren varsles. Tiltaket kan gjenopptas når turbiditeten er lavere enn grenseverdien.

Program for turbiditetsmålinger der planlagt plassering av målestasjonene vises og begrunnes, sendes Statsforvalteren innen to uker før oppstart av arbeidene.

6. Dersom det viser seg at utfyllingsmasser er av en slik karakter at arbeidene medfører alvorlige miljømessige problemer, tas det forbehold om at arbeidene skal stanses, og at saken blir vurdert på nytt.

7. Arbeidet skal utføres på en slik måte at det i minst mulig grad medfører partikkelspredning og volder tilslamming av vannmasser og strandområder. Dersom det oppstår utilsiktede forurensningssituasjoner eller brukerkonflikter, skal arbeidet stanses og korrigerende tiltak skal gjennomføres. Statsforvalteren må varsles ved alle forhold der tiltaket kan berøre miljøet negativt.

8. Støy fra anleggsarbeidene skal ikke overskride følgende grenseverdier:

Tabell 1 Grenseverdier for støy fra arbeidene.

Bygningstype	Støykrav på dagtid (kl. 07-19) $L_{pAekv12h}$	Støykrav på kveld (kl. 19-23 eller søn-/helligdag (kl. 07-23) $L_{pAekv4h}/ L_{pAekv16h}$	Støykrav på natt (kl. 23-07) $L_{pAekv8h}$
Boliger, fritidsboliger, sykehus, pleieinstitusjoner	60 dB(A)	55 dB(A)	45 dB(A)
Skole, barnehage	55 dB(A) i brukstid		

L_{pAekvT} er A-veiet gjennomsnittsnivå (dB(A)) midlet over driftstid der T angir midlingstiden i antall timer.

Alle grenseverdier gjelder utenfor rom med støyfølsomt bruksformål.

9. Vannkvaliteten skal ikke forringes, jf. vannforskriften § 4.

10. Tiltakshaver har ansvaret for å orientere entreprenør som skal gjennomføre arbeidene, om de vilkår som gjelder.

Den som utfører arbeidet, skal kunne fremlegge kopi av denne tillatelsen på arbeidslokaliteten, inntil tiltaket er avsluttet.

11. Internkontroll for aktiviteten må være utarbeidet, jf. internkontrollforskriften. Internkontrollen skal bl.a. sikre og dokumentere at tiltakshaver overholder krav i denne tillatelsen.

Tiltakshaver plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Alle avvik skal loggføres.

12. Før tiltaket iverksettes og minimum ei uke før skal det gis beskjed til Statsforvalteren om dato for oppstart, samt hvem som er ansvarlig entreprenør. Det kan varsles med enkel e-post med saksnummer (2023/1899) til sfagpost@statsforvalteren.no. Det kan bli ført tilsyn under arbeidene.

13. Den best tilgjengelige teknologien/metoden må benyttes i utførelsesfasen både mht. metode,

kontroll og overvåkning, jf. BAT-prinsippet («Best Available Technology»).

14. Tiltakshaver skal rapportere data fra utført prøvetaking i sediment i Miljødirektoratets fagapplikasjon Vannmiljø. Vannlokalitetskodene skal oppgis i sluttrapport, jf. vilkår 15.

15. Statsforvalteren skal ha sluttrapport om arbeidene som er utført, innen seks uker etter at tiltaket er avsluttet. Rapporten skal bl.a. inneholde beskrivelse av arbeidene, kopi av loggføringer, redegjørelse for ev. avvik og øvrige opplysninger for å dokumentere at vilkårene som er gitt i tillatelsen, er overholdt. Fotodokumentasjon på gjennomførte tiltak skal også legges ved sluttrapporten.

16. Tiltaket skal ikke gjennomføres i perioden fra 1. februar til 15. september.

17. Tillatelsen er gyldig i to år f.o.m. vedtaksdato.